

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

§. I. Sanctorum memoria in Fastis sacris, cultusque ecclesiasticus publicus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

DE SS. SERGIO ET BACCHO MM.

IN SYRIA.

COMMENTARIUS PRÆVIUS.

§ I. Sanctorum memoria in Fastis sacris, cultusque ecclesiasticus publicus.

SÆCULO III
AUT INITIO
SEQ.
Sancti, qui
multis hodie
Græcorum
Latinorum-
que

Martyrologii, quod S. Hieronymi nomine passim venit, reliquisque omnibus Martyrologiis hagiologice ætate prævit, exhibita a Florentinio tria apographa, Lucense nimirum, Corbeïense, hisque antiquius Antverpiense seu Epternacense, SS. Sergium et Bacchum, corrupte tamen in Antverpiensi confato in unum a librariis amborum nomine, hodie commemorant. In contracto, quod Operis nostri tom. VII Junii exstat insertum, Richenoviensi Hieronymiano apographo idem etiam fit, uti et in antiquissimis duobus, Stabulensi uno, Verdensi altero, Calendariis, ecclesiæque Autissiodorensis Martyrologio, amplissimæ Collectionis Scriptorum Veterum tom. VI a Marteneo vulgatis. Hisce etiam præter pervetusti ecclesiæ Turonensis Martyrologii opud Marteneum tom. III Thesauri Anecdotorum col. 1390 Fragmentum, quod Sanctos, non hodie, sed ad diem sequentem seu 8 Octobris celebrat, accedunt antiquum, quod Genebrardus anno 1392 publici juris fecit, Græcorum Calendarium, Basilianum, quod in publicum ecclesiarum Constantinopolitanarum usum ante annum 984 exaratum fuisse videtur, notissimum modo Menologium, Martyrologium Romanum Parvum seu vetus, aliæque ex antiquioribus, quæ Classica vocari solent, Latinorum Martyrologiis quatuor, Adonianum videlicet, Rabianum, Usuardinum et Notherianum. Id interim tamen, quod Operis nostri tom. II Martii præfigitur ac Bedam habet auctorem, aliudque, quod metrice Wandelbertus contexit, nullam usquam SS. Sergii et Bacchi mentionem instituit, uti nec aliquot contractiora Hieronymiana apographa, a decessoribus nostris tom. VII Junii, aliisque aliis in lucubrationibus typorum beneficio vulgata.

hagiologiis
reperiuntur
inscripti,

¶ Verum, etsi id ita sit, nonnulla equidem supra laudata Hieronymiana apographa, aliæque monumenta sacra, quæ fere omnia sæculo undecimo certo noscuntur antiquiora, binosque illos illustres Pugiles unanimi consensu hodie recolunt, fuisse hosce in Ecclesia, tam Græca, quam Latina, ante idem sæculum magna veneratione gavisos, argumento sunt minime dubio; hanc autem lapsu temporis non desuisse, imo ne decrevisse quidem, satis superque ostendunt sequiorum temporum non pauci, quibus Sanctorum nomen pariter reperitur inscriptum, Fasti sacri tum Græci, tum Latini. Ac præcipui quidem (neque enim omnes recensere, operæ pretium existimo) posteriores inter sunt Martyrologium Romanum hodiernum, aliæque, quæ sæculo undecimo recentiora certissime sunt, a Belino, Greveno, Mauro-

lyco, Galesinio, et Molano contexta; Priores autem inter memorari præcipue merentur Menologium Sirelianum, magna Græcorum Menæa excusa, aliæque a Græcis usurpari soliti seu Fasti sacri seu libri ecclesiastici, qui et ipsi omnes sæculo undecimo recentiores, etsi non certo, verosimillime tamen sunt. Sergium porro et Bacchum non tantum in Fastis sacris, illatis in hosce illorum nominibus, Græci Latinique hodie celebrant, verum etiam in ecclesiastico Officio.

¶ Ac primo quidem, ut a re, quantum ad Latinos, probanda exordiar, in Breviario Romano, in quo hodie Officium de S. Marco Papa recitandum exhibetur, commemoratio de Sanctis nostris, oratione hæc simul sanctisque Marcello et Apuleio propria assignata, faciendæ præscribitur, inque Missa, recitari ad hunc diem solita, non tantum Orationem, sed etiam Secretam et Post-communionem quatuor illis Sanctis proprias. Missale Romanum proponit. Quod modo ad Græcos pertinet, hi hodie de SS. Sergio et Baccho non tantum commemorationem, verum, intersertis dumtaxat fere Juliani, Casarii et Polychronii, qui serius in Martyrologio Romano hodierno celebrantur, elogiis, ipsum suum faciunt Officium, uti quisque comperiet, qui magna Græcorum Menæa excusa, Typicum, quod S. Sabæ nomine insignitur, novissimumque, quod anno 1758 impressum est, Anthologium inspexerit. Atque hæc sunt, quæ generatim de Sanctorum apud Græcos Latinosque cultu in medium hic adducenda existimavi, commodius alibi, quæ ad specialem eorumdem apud hosce aliosque in locis nonnullis sacris venerationem spectant, lectorem edoctrurus: quod antequam faciam, notandum ante omnia adhuc est, non tantum apud Græcos Latinosque, verum etiam apud Slavo-Russos seu Græco-Moscovos, Coptitas, maximeque apud Syros seu Chaldaeos, apud quos martyrio coronati sunt, magno in honore ac pretio ambos sanctos nostros Athletas haberi.

partemque in
ecclesiastico
eorumdem
Officio habent.

¶ Etenim in Ephemeridibus Græco-Moscovis, Operis nostri tom. I Maii præfixis, in Sparwensfeldiano, quod Ms. servamus, Menologio Slavo-Russico, itemque in Ruthenico, quod Moscuæ anno 1688 Georgius David, Societatis nostræ sacerdos, ad nos misit, Synaxario Bacchus simul et Sergius hodie signantur. Quod vero ad Coptitas Syrosque spectat, Sergius quidem, qui, quemadmodum infra docebo, solus hodie gloriosum pro fide certamen felici obitu terminavit, solus etiam, non secus atque id in Ruthenico Possevini Calendario, in Gellonensi apud Dacherium tom. XIII Spicilegii Martyrologio, contractoque apud nos tom. VII Junii Hieronymiano, quod Labbeanum inscribitur, apographo fit, in Calendario Coptico, quod

in sacris pa-
riter Græco-
Moscovorum
aliorumque
Fastis cele-
brantur.

AUCTORE
C. B.

quod a Kirchero, Societatis nostræ sacerdote, in linguam Latinam versum fuisse, suspicio est, alioque item Calendario Coptico, quod scabrose in linguam Latinam versum habemus, hodie commemoratur; verum in Calendario itidem Coptico apud Seldenum de Veterum Hebræorum Synedrüs pag. 379 cum adjuncto sibi Baccho, qui ibidem nomine a lingua Coptica deducto Achasis, atque apud Jobum Ludolfum in sacris ecclesiæ Alexandrinæ Fastis Wachasis dicitur, hodierno pariter die notatur; idem autem in Calendario Syriaco seu Chaldaico, typis Romanis anno 1624 excuso, Latineque dein reddito atque apud nos Ms. exstante, etiam fit, idque non tantum ad hunc diem, verum etiam, quod sane, ambos Sanctos nostros præsertim apud Syros seu Chaldæos magna, ut jam dixi, in veneratione esse, argumento est, ad 9 Decembris, iterumque ad 21 Augusti, ad posteriorum tamen hunc diem eorum commemoratione dumtaxat assignata.

Elogia, quibus id in Usuardino et Romano hodierno Martyrologiis fit, recitantur.

5 Atque ita modo, in quibus Sancti nostri, modica subinde, quod nondum monui, intercurrente in nominibus eorum variatione, celebrantur, Fastos sacros præcipuos recensui. En nunc, quibus id in Usuardino et Romano hodierno Martyrologiis fit, vna elogia. Primum sic habet: Apud provinciam, quæ nuncupatur Augusta Eufratesia, sanctorum martyrum Sergii et Bachi sub Maximiano imperatore; quorum Bacchus tam diu nervis crudis est cæsus, quoadusque totus corpore discissus in confessione Christi emitteret spiritum: Sergius vero clavatis coturnis pedibus indutus, cum in fide fixus maneret, data sententia, jussus est decollari: Secundum vero, quod ex hoc, uti ex utriusque collatione patescet, majorem partem concinatum est, sequentibus hæc verbis concipitur: In provincia, quæ nuncupatur Augusta Euphratesia, sanctorum martyrum Sergii et Bacchi, nobilium Romanorum, sub Maximiano imperatore: quorum Bacchus tam diu nervis crudis cæsus est, quoadusque toto corpore discissus in confessione Christi emitteret spiritum; Sergius vero clavatis coturnis pedes indutus, cum in fide fixus maneret, data sententia, jussus est decollari; cujus nomine locus, ubi quiescit, Sergiopolis appellatus, ob præclara miracula frequenti Christianorum concursu honoratur. Reliqua omnia ac sin-

C gula, quibus Sergius et Bacchus in aliis supra enumeratis Fastis sacris ornantur, seu elogia seu annuntiationes (locis enim suis, si quid notatu dignum offerant, in decursu notasse suffecerit) lectori hic ob oculos ponere operæ pretium non puto; ut ei tanen, quæ de Sanctis potissimum narrantur, in ipso statim Commentarii hujus limine compendio exhibeam, non possum, quin suppeditatum ab Adone prolixius eorum elogium duobus aliis jam datis, quorum primum Usuardus ex hoc contraxit, præterea adjungam.

uti etiam prolixius, quod Sanctis

6 Sic itaque id habet: Eodem die (7 nempe Octobris) natale sanctorum martyrum Julii, Sergii et Bacchi sub Maximiano imperatore; cujus honoribus sublimati in palatio ejus clari habebantur. Nam Sergius erat primicerius, Bacchus vero secundicerius scholæ gentilium. A quibusdam ergo apud imperatorem accusati, quod essent Christiani, vocati sunt ab imperatore, ut sacrificantes Jovi de sacrificiis oblati cum eo degustarent. Ingressus imperator templum gustavit de sacrificiis, et circumspectans non vidit Sergium et Bacchum: neque enim

ingressi fuerant templum. Mittens igitur milites deadstantibus sibi imperator jussit eos introduci; quibus et dixit: Ut video, facti estis deorum inimici. Accedite ad aram Jovis magni et sacrificate, ac de sacrificiis ejus, sicut et ceteri, manducate. Responderunt beati Sergius et Bacchus: Habemus regem verum æternum in cælis, Jesum Christum filium Dei. Huic per singulos dies offerimus sanctum vivumque sacrificium atque rationabilem culturam; lapides autem et ligna non adoramus. Imperator tunc indignatus jussit exutos chlamyde indui eos muliebri colobio et per mediam civitatem ad palatium pertrahi, catenis in cervicibus positus. Et cum pervenissent ad palatium, dixit eis imperator: Sceleratissimi, scitis, quia, quem colitis Christum, fabri filius fuit, et antequam nuptiæ legitime fierent, de adulterio facto mater cum procreavit? Cui Milites Christi responderunt: Erras imperator; nam, quem colimus, Deus verus est et vita æterna, qui fecit cælum et terram et quæ in eis sunt.

7 Amplius igitur veris prosecutionibus eorum iratus Maximianus jussit eos Antiocho duci tradi, ut constringeret eos in cippo. Et, facto mane, sedit in prætorio, et adducti sunt ante illum Sergius et Bacchus, et cum nec blanditiis, nec minis eos a proposito incurvare posset, beatum quidem Sergium iterum jussit in custodia recipi; Bacchum vero extensum nervis crudis tam diu cædi, quousque credentes lassi deficerent. Et vicissim succedentibus sibi cæsoribus, Martyr gloriosus in confessione Christi, totus corpore discissus, emisit spiritum, et, relicto corpore avibus et feris, abiit Antiochus. At Christiani, furtim venientes, tulerunt corpus Martyris et in spelunca quadam sepelierunt. Sequenti vero die beatus Sergius, eductus de custodia, præsentatur Antiocho; qui cum verbis eum flectere non posset, primo coturnos confixos clavibus vestiri eum fecit, et novem milibus ante se currere. Postmodum in sententia fixum manere videns, decollari jussit, quem tunc Christiani in eodem loco sepelierunt. Parvo autem tempore interposito, beatum quoque Bacchum a loco, quo tumulatus fuerat, elevantes honorabili Martyribus loco juxta sanctum Sergium composuerunt; ubi et virgo Julia, quæ sub Martino præside martyrium consummavit, sociata Martyribus sepulta quiescit. Tale est prolixius, quod SS. Sergio et Baccho Ado adornavit, elogium. Atque id quidem, quantum ad nonnulla, quibus constat, capita martyrologus hic et diffusioribus illorum Actis compendio fecit; verum e quibus? Id sequens § aperiet.

Ado adornavit.

§ II. Acta Latina, e quibus prolixius elogium Ado Sanctis adornavit, aliisque Acta Græca qualia sint, et cur ambo edenda.

Duplicia modo inveniuntur Sanctorum Acta, alia nempe, quæ sola lingua Latina exhibentur descripta, alia vero Græca, quæ, a Lipomano in linguam Latinam primum conversa, a Surio deinde, in Vitarum, quam compilavit, collectionem,

Adonianum Sanctorum eorum ex Actis Latinis